

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

3. Salve porta, ex qua mundi lux.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

cula, siue N. Domina Angelorum, adiuuante cum apud Mariam & Iesum S. Francisco Assisiate. Quare ambiguum non est, dictam Religionem suam firmasse in eadem quam Franciscus fecunda & sancta radice. Dicere ergo & ipse mento cum suis potest, Ave Domina Angelorum, salve radix sancta &c.

PP. Societas LE. SV. Celebris est & S. Ignatius, cuius iam institutum integro seculo perduravit felici progressu, ita ut annum subilatum a 1640. exemplum solei & sacro ritu Partes Societatis celebrant. Hic a prima sua conversione Deiparam in singularem Patronam elegit, & de Societate sua cogitans, sine Matre se nihil aggressus est, nihil perfectum, amque Societatem in eius constantissima pietate radicata, firmam, sanctam, acatam voluit. Vnde perfectionis desiderium, quod in templo B. Marie de Monte Serrato vigilans tota nocte in Annuntiationis vigilia cum lachrymis & ferventibus precibus inchoavit, postmodum in eade B. Virginis (quae MGS Martirium dicitur, vulgo Montmatre) iuxta Parisios perfecit, votum cum novem Socijs emittens de procuranda salute animarum. Primum quoque suum sacrificium, ad quod se vno anno antea preparaverat, Romae ad Christi praesepe in S. Mariae Minorae celebravit, Deiparae seipsum & omnia sua consilia offerens, ut felicem forentur effectum eius ope & influxu. An non ergo haec est Mater honorificata? An non in omnibus vijs & consilijs eum duxit & obviavit? An non ei Radix effecta est laetitiae & perfectionis? Ideo tam felices fecundolque ramos produxit in uniuersum Orbem emittentes, ut gloriam Iesu & Mariae propagarent. Quam felix Ramus Franciscus Xaverius, quamque fecundus per Indos & Iapones, Nomen Iesu & Mariae circumferens, quam sancta felicitate propagans Palmites? Gaspar Barzarus ad Armutios; Andreas Oviedo ad Abyssinos; Mathaeus Riccius ad Sinas; Iosephus Anchiera ad Basilios emisit, & ad ignotas Oros patres folia ad famam gentium, vmbriam, fructumque extendentes? Certè hi omnes, & innumeri alij, agnoscunt Virginis Deiparae hanc suam fertilitatem & frugem adserendam: Vnde illi clamant; Salve Radix sancta, salve Porta ex qua noua mundo lux est orta.

Congregationes variae Saeculorum. Praeterea hic varias Congregationes Sacerdotum, siue à S. Philippo Nerio, Virginis dilectissimo Filio & seruo, in Italia, & per alios illustres pietate viros in Gallia, & alibi, sub nomine Oratorij institutas; siue à S. Carolo Borromeo iudem Virginis Deiparae amatissimo, alio sub nomine salutis populorum in Lombardia consecratas, quae omnes radicatae super pietate erga Virginem, & frugem sanctam protulerunt, & haecenus profecerunt.

Ac Virgini. Taceo etiam varias Virginum Congregationes, Clarae, Brigittae, Catharinae de Senis, Beatrixis, & altaram auxilio & exemplo erectas cum sancta tris odore, & virginis flore, quem florem & o;

dorem non tulerunt nisi in hac Radice. Hoc est enim nimis est in Religionibus recens erectis sub titulo Conceptionis, sub titulo Visitationis, & maxime sub titulo Annuntiationis Virginis. Haec enim postrema non habet aliam Radicem nisi Ave Maria in qua Salutatione excelluerunt primariae Virginis à Deo electae virtutes & prerogativae super quarum imitatione, inspiratum est S. Ioannae, Reginae Galliae, Ordinem suum initiare & radicare. Dicit ergo & haec cum suis Mariæ, Salve Radix sancta, Radix secunda & benedicta Radix nostra.

SALVE PORTA, EX QVA MVNDO LUX EST ORTA. SECT. III

MARIA frequenter ex sacris litteris, & Scripturis Agiographis, honoratur ab Ecclesia, & invocatur sub titulo Portae caeli, Portae lucis, saepe Portae Orientis Portae, Regis, ut constat ex ea voca- Cantibus Ecclesiae, ex Litanijs, & alijs pijs Orationibus.

Hac igitur est Porta Paradisi, ad quem per eam speramus tandem ab hoc exilio reverti, Romam vtrius, & omni alio obice moto ipsam per Filium omniae remouit impedimentum.

Hac est de qua cum Iacob visione caelesti illustrato possumus exclamare: Domus Dei est, & Porta caeli, & vocabitur aula Dei. Est enim simul & Porta & Scala caeli, cui innoxius est Dominus, quae & Domino innixa est, per quam cum Angelis in caelum ascendimus.

Hac est Porta de qua Ezechiel, quae in gratiam Principis semper est clausa signaculo virginis perpetuae, Princepsque solus pettanlibit per eam, & sedebit in ea, & nihilominus peimanebit clausa. Principis caelestis Insignia ac Stemmata primaria, scilicet Bonitas & Sanctitas Sapientia & Potentia; inter elucescent in illa, & agnosceretur tamquam augustissima Augulillimi Regis Porta.

Hac est de qua Rex & Propheta: Diligite Dominum Portas Sion super omnia Tabernacula Iacob. Buius enim Virginis & Materitas quasi duplex est Porta Deo dilectissima, per quam venit ad nos, ut & nos rediremus ad ipsum, ipsa mediante.

Hac est Porta & Via de qua Iob olim interrogatus: Dic mihi quare via spargitur lux, & accenditur ignis super terram? Certè huic interrogationi aptè respondere possumus. Per Mariam, tamquam viam & castellanam, lux gratiae spargitur in nos, & altus diuini amoris dividitur super terrena & algida corda.

Hac est Porta Lucis fulgida, Porta Orientis, per quam visitavit nos Oriens ex alto, illuminans hos qui in tenebris & in vmbra mortis sedebant, ad dirigendos pedes eorum in viam pacis, ut canit Zacharias.

B. Virgo saepe Porta

Qualis Porta

Pf. 86.

Iob. 38.

Hæc est Porta quæ nos eruit de potis mortis, et annuncietur laudes Domini in portis filie Sion. De quibus & Plaltes. *Aperite mihi portas iustitie, ingressus in eas confitebor. omnino. Hæc Porta Domini, iusti intrabunt in eam.*

Quæ plura? Hæc est de qua merito nunc canimus, *Salva Porta ex qua mundo lux est ortum non solum quia per eam ad nos venit Filius Dei, qui est Lumen de lumine, & Candor Lucis æternæ, Lux vera, quæ illuminat omnem hominem vententem in hunc mundum, Lux hominum & Angelorum: sed etiam quia omne donum quod descendit à Patre Luminum, per Mariam ad nos descendit, tamquam per Portam lucis, immo & Matrem luminis.*

IOH. 10. Et quomodo eius Filius olim dixit, *Ego sum ostium, per me si quis introierit, salvabitur. & paucæ inveniunt: ita etiam proportione quadam id ipsum Maria potest dicere, per quam accessum habemus non solum ad gratiam, sed etiam gloriam, ad pascua yberitima, ad salutem, ad lucem æternam. Per illam intraverunt quotquot intraverunt. Quicquid gratiæ in iustis, quicquid sapientiæ in Apollolis, quicquid fortitudinis in Martyribus, quicquid puritatis in Virginitibus, quicquid lucis Fidei in Christianis omnibus, per Mariam venit, & per eam consummatio erit luminis in Regione æternæ lucis.*

Denique, hæc est Porta & Ianua, quæ semper erit aperta peccatoribus, ut ad Deum redeant, & reconciliati benigne suscipiantur. Claudetur tamen tandem hæc Porta sero verò venientibus, & dixerit eis, *Necio vos clausa est ianua.* Quia tunc nec Virginitas merita, nec preces eis poterunt prædesse, qui accedere noluerunt dum patet latissime & benignissime Ianua ista omnibus, ita ut invitarentur accedere, & omni frui felicitate.

Romæ in Iubileo aperti solent Portæ sanctæ fores, quæ & Aurea Porta dicitur. Quæ quidem aperiens eum solemnitate facta, significatur aperiuntur Thesaurum aureum Ecclesiæ, imo & Ianuam Cæli, remotis omnibus impedimentis; culpa scilicet per penitentiam, pœnâ per indulgentiam. Maria est Porta aurea, Porta sancta, quæ non solum anno centesimo, aut quinquagesimo, aut trigésimo quinto aperitur, ut patet ad thesaurum Dei aditus & via, quo extolantur debita factorum peccatorum, & removeantur omnia Cæli obstacula: sed semper patet, patetque illa Porta omnibus penitentibus, omnibus pie accedentibus, semper viam præbet ad gratiæ thesaurum, cuius & ipsa simul Clavigera est. Per hanc Portam S. & Auream Maria Ægyptiaca ad Crucem Domini accessum habuit, sibi antea cælitus negatam, cum vi qua in sibi ignota recessu terribili ingressu Ecclesiæ S. Crucis. In imaginem autem Virginis, quæ superius in porta eminebat, vulgum & animum piump intendens, vota posita

est gratiam in venit & veniam, simulque ianuam perfectionis, & tandem omnigenæ felicitatis. Potuit ergo & hæc dicere Mariæ toto decula vitæ sua: *Salva Porta ex qua mihi lux est orta.*

Præterea & innumeros alios qui lucem hauerunt, & ad illam introitum habuerunt, per Mariam fulgidam cæli Portam, ita ut merito illud attribueretur *Beati qui manè vigiliant ad me, & observant ad postes ostij mei, qui me in venerunt, in civitate vitam, & haurire salutem a Domino.* Sic legitur quod circa Ecclesiam S. Mariæ Angelorum de Porticula & de Porticula dictum, sive de Parva Porta, cælesti revelatione visi sunt multi cæci. Processiones scilicet circa dictam Ecclesiam faciebant, ut invenirent lucem veram, salutem, observantes postes hos sacros, & circa illos oberrantes, ut Chronica Ordinis S. Francisci testatur. Sed multi alij tamen percussis cæcitate, ut ostium hoc nostrum non possint reperire, sicut cives Sodomæ circa domum Loth exerrantes & impingentes.

Illud hic etiam postremo attendendum, quod sicut Maria Virgo Porta fuit, quæ primus in hunc mundum lux irradiavit, & caliginem errorum & idololatriæ dissipavit, ita etiam in novo Orbe Porta fuit, per quam lux Evangelij intravit & effusavit, ut infideles ad hanc lucem oculos aperirent, & fidem susciperent. Mæ enim adjuvit primos ibi Fidei factores: & luce zeloque accendit, veritatis & ipsi illuminarent & accenderent, forentque veritatis Angeli Lucis contra Angelos tenebrarum dimicantes.

Propterea Emmanuel, Portugallia Rex, considerans quod Gabriel Archangelus mundo invento & gementi sub infidelitate, nuncium renovationis & lætitiæ attulerit, quando Mariam lucis nuntius salutaris, primariz Navi suæ nomie dedit Gabrielis Archangeli, ei inscribens AVE MARIA, tamquam Tesseram & Symbolum militare, quo novus Exercitus in novum vehatur Orbem, desistero annunciandi Evangelium, lætum & lucidum salutis Nuncium populis illis degenis sub caliginosa captivitate diaboli. Voluit ergo id fieri sub Deparare Mariæ auspicijs, & sub ductu & directione Gabrielis; idem felicem sortitus est ad populos illos ingressum. Potuit itaque merito ipse & exercitus eius in felici progressu lucis Evangelicæ novo huic Orbi in vecta, his verbis Deparare salutem: *Salva Porta ex qua mundo lux est orta.*

Similiter S. Franc. Xavierius, Iaponiarum Apostolus, nihil aggredi voluit in hoc divino opere nisi Maria duce, & sub eius directione & luce. Hanc secutus est, sicut Moyses, quasi columbam ignis prelucentem per caliginosa discrimina quod Felix ei Faultumque fuit. In die Assumptionis in Monte Martyrum propè Parisios in Templo Beatissime Virginis, cum S. Ignatio votum fecerat proficiscendi ad salutem animarum. Illo eadem festivo Assumptionis die post aliquot annorum curriculum in Iaponiam pervenit non obstantibus plurimis difficult.

WANTIG

difficultatibus, quibus eam navigationem Sataanas fessione: *Experior me ita animo compositam, ut nihil impedire conatus fuit. Sed Virginis ope omnia sume gaudio afficere posse videntur, nisi quod Deus sit: percutit impedimenta, & tam præclara operatus*
 1. Cor. 16. *est ad Dei gloriam, & populorum illorum salutem nimis esse sed affectus meo abunde sufficit, quod Deus & lucem. Dicit ergo & S. Xaverius Matia: Salus sit, & gaudeat ipse esse quod est. Hæc vere pura est*
Porta, ex qua mundo lux est orta. Dicit cum Apo- stolo: Osum mibi magnum apertum est, & evidens, & aduersarij multj. Sed quis aperuit: Maria. Quis de Dei, quam de sua beatitudine gaudebit.

Quapropter supradictus Emmanuel Portugal-
 liz Rex, patet factam India, primum omnium ro-
 to regno supplicationes iohannis deinde Mariæ Vir-
 ginis, eius navigationis Præfidi, ædificatam ad
 Henrico Principe ædificiam in ipso aditu portus
 Vniuersitatis miram in alieudinem extruxit & au-
 xit. Ad eius Templi custodiam, & ceremonias, &
 naualis præsertim turbæ, & Ducumque expiandos
 animos, eximia sanctitate Monachi acciti sunt e
 Hieronymiana familia: locus inapro a Christi in-
 cunabulis nomine, Bethleem dictus, in primis to-
 tius Hispania, tum structura, tum religione vifan-
 dus. Hæc Massenius refert, lib. 1. Histor. Agnonit
 igitur Rex, quam apud Mariæ conuenit vitraque
 hæc S. Iulatio: *Salus Portus, salus Porta.*

SECT. IV. GAVDE VIRGO GLORIOSA.

Amor duplex a- micitia & concu- piscencia.
 Theologi duplicem amorem distinguunt. v-
 num vocant amorem amicitia, alium con-
 cupiscentia. Amorem amicitia vocant, sive bene-
 uolentia, quo alicui omne bonum optamus pure
 propter se, & de eius bono gaudemus pure propter
 ipsum, non propter commodum vltim nostrum.
 Amorem concupiscentia vocant, vel mixtum amo-
 rem amicitia & concupiscentia, quando alicui
 bonam optamus, & gaudemus, quia inde in nos
 refertur aliquid etiam commodum vel bonum. Sec-
 ex amicitia optibus, potentia, gloria, in amicitia sunt
 promotio, honor, beneficium, & inde gaudium illi
 & congratulatio. Hic amor non est purus, nec per-
 fectus. Ideo S. Doctores, cum de amore Dei, & de
 gaudio ob Deum loquuntur, volunt esse omnino
 purum & perfectum, & sic amor & gaudium de
 Deo propter Deum. Hoc commendant, & aliud
 omne imperfectionis arguunt. Audi S. Augusti-
 nura: *Est autem gaudium quod non datur impijs, sed
 is qui te gratia colunt, quorum gaudium tu ipse es: &
 ipsa est beata & gaudio de te, in te, per te. Ipsa est,
 & non alia, qui autem putant esse aliud gaudium,
 & sectantur illud, nec tamen verum.*

Hanc amorem & gaudium conatur in hac vita
 sube comparare, qui perfectionis sunt auidi sectato-
 res, & per Dei gratiam amoris illius & gaudij com-
 potes sunt. Huc spectat quod pia quedam persona
 dixisse legitur de se ipsa, cum humili & sincera con-

me gaudio afficere posse videntur, nisi quod Deus sit: nimis esse sed affectus meo abunde sufficit, quod Deus benevolentia, purum gaudium quod hic inchoatur in via, perficietur in patria, ubi vnusquisque magis gaudebit, quam de sua beatitudine gaudebit.
 Huc etiam referri potest, quod S. Augustinus nonnulli adscribunt: *Domine valde exultat in te- rra, dum cogitat quod tu sis Deus meus, & rursus in te miser, passus ut Augustinus esset Deus, & tu es Augustinus, omnino velle esse Augustinus, ut tu es Deus.* Quod quidem intelligi nõ de mu- tatione personæ in personam, aut substantiæ in sub- stantiam, sed de mutatione status in statum, sive de mutatione conditionum & qualitatum. Si enim Deus mutaretur in personam, aut substantiam Au- gustini, tunc desineret esse Deus. Et si Augustinus mutaretur in substantiam Dei, desineret esse Augu- stinus, & fieret Deus: atque ita & a seipso & a quo- cumque a hio super omnia amandus esset, & cultu- ber præponendus. Sensus ergo sententiæ est: Si per impossibile fieri posset ut Augustinus manens in persona & substantia Augustini, dotes tamen & ex- cellentias Dei consequi posset, sapientiam, poten- tiam, gloriam Dei, ita ut ab omnibus haberetur Deus: vicissim si fieri posset, ut Deus manens in sua natura descenderet ad statum, abiectionem, & in- firmitates Augustini, si in se haberet speciem & formam Augustini, ita ut ab omnibus haberetur Au- gustinus, Ego dicere, Domine esto Deus ut ante omnipotens, omniscius, & gloriosus; Ego vero sum Augustinus, miser, abiectus, inglorius, ignorans, ut ante fui. Tuæ enim naturæ, id est, Diuinitatis, de- bentur illæ excellentiæ; meæ autem debetur miseria & infirmitas. Tibi ergo cupio, & transcribo omne bonum tuum, tu es Deus meus & amor meus. Ita Cornelius in cap. 5. Ezech.

Sicut autem de Deo gaudium concipere debe-
 mus propter ipsummet, & propter iustitias suas
 perfectiones essentielles, quia ipse est summa & in-
 finita in se bonitas, potentia, sapientia, sanctitas: ita
 quadam proportione congruere debemus Mariæ
 propter ipsam: quia scilicet Deus eam tot donis &
 privilegijs, & gratijs & benedictionibus præve-
 nit, & gloriosam efficit; eam suæ bonitatis, poten-
 tiæ, sapientia, sanctitatis, gloriæ participem effi-
 cius super omnes creaturas: ita ut super eam nihil
 sit nisi Deus. Hoc ipsa per vocem Ec. lesæ a nobis
 poscere auditur, dum canitur: *Congratulamini mi-
 hi, quia cum essem paruula, placui Altissimo, &
 de meis visceribus genui Deum & hominem.* Pro-
 pterea & propheticè ipsa pronunciauit. *Eccc o-
 nim ex hoc beatam me dicere omnes generatio-
 nes, quia facit mihi magna, qui potens est.* Hoc ita-
 que adimplemus, dum hic canimus: *Gaude Vir-
 go gloriosa, super omnes speciosa. Quia dicere-*
mus.

Amor S. August. erga Deum. Ribade-neira, Rossignolus. Laro- citorius, Doctores. Ord. S. Angusti- ni, in es- tribus in- vira S. Augusti- ni.

Congratu- dandus. B. Virgi- ni quon- admodu- Deo, sed cum pro- portione.

Luc. 1.